

Resterna av Mogadishus katedral är bara en i mängden av de ruiner som en hel generation somalier vuxit upp bland.

Foto: Mohamed Dahir

Somalia i skuggan av piratjakten

Omvärlden skickar gärna soldater till kampen mot piraterna utanför Somalia. När det gäller fredsstyrkor till det krigshärjade landet är det tvärtom.

I huvudstaden Mogadishu saknar Afrikanska Unionens insats fortfarande hälften av de soldater som skulle ha varit på plats för två år sedan.

AU-soldat patrullerar i Mogadisu.

Foto: Mohamed Dahir

RICHARD ARINAITWE HAR MOGADISHUS mest omstridda gatukorsning som arbetsplats.

– Ibland viner kulorna omkring oss, säger den ugandiske soldaten.

Han duckar och viftar med handen tätt ovanför huvudet för att illustrera poängen.

– Kulorna kommer vinandes förbi, vinandes förbi.

Vare sig hans eller de andra soldaternas ansiktsuttryck tyder på att han överdriver. Granatattacker, fordonsminor och självmordsbombare är en del av verkligheten för de ugandiska och burundiska soldater som utgör Afrikanska Unionens insats i Somalia (AMISOM). Ett drygt tjugotal av deras kollegor har dödats sedan styrkan landade i mars 2007.

Bakom attackerna ligger framförallt al-Shabaab och Hizbul Islam, radikala islamistgrupper som just nu kontrollerar stora

delar av södra Somalia och inte bara strider mot den svaga somaliska regeringen, utan även motsätter sig all utländsk trupp närvaro i landet, inklusive AMISOM:s.

Även Arinaitwes postering vid gatukorsningen KM 4 räknas till islamisternas mål. Det märks på det oräkneliga skotthåll i den flagnade murväggen; sandsäckar som staplats i höga värn längs sidorna; tunga skottsäkra västar som ofta behålls på trots den uppmot fyrtiogradiga värmen. På frågan om han någonsin är rädd duckar Richard Arinaitwe igen.

– Som människa är man ju alltid rädd om livet, men vi försöker ändå utföra det arbete vi är hitskickade för.

RESURSERNA I ARBETET ÄR DÄREMOT begränsade. Inte minst om man jämför med insatserna mot de somaliska piraterna. På relativt kort tid har fler än tjugo länder skramlat fram

Kidnappningar och strider har fått många hjälporganisationer att dra sig ur Somalia. AMISOM:s läkare försöker fylla en del av tomrummet och samtidigt vinna stöd hos befolkningen.

Foto: Mohamed Dahir

välutrustade stridsfartyg till piratjakten. Ett exempel på att ekonomiska intressen ofta genererar de snabbaste utrikespolitiska reaktionerna i väst.

Kontrasten till AMISOM är påtaglig. Ända sedan styrkan landade har man brottats med bristen på finansiering, utrustning och soldater.

– Det vi behöver är framförallt utrustning för att skydda våra trupper, säger AMISOM:s militäre befälhavare, Francis Okello.

En ännu mer komplicerad fråga är den om truppförstärkning. Bara två afrikanska länder har bidragit med soldater hittills, vilket har gjort att befälhavare Okello får klara sig med hälften av de 8 000 soldater som planerades från början. Flera länder som sagt sig kunna bidra, exempelvis Ghana, Nigeria och Malawi, har aldrig backat upp löftena.

Säkerhetsläget i Mogadishu är förklaringen, anser många. Få

länder är beredda att sätta sina soldater i samma sits som ugandiern Richard Arinaitwe hamnade i förra året.

– Jag sa till min familj: ”Jag åker till Somalia som fredsbevarande soldat, så ni får se till att be för mig!”

I PRAKTIKEN HAR AMISOM ALDRIG varit en ”fredsbevarande” styrka. Det har liksom inte funnits någon fred att bevara.

Styrkan landade mitt i pågående strider mellan å ena sidan den svaga, somaliska regeringen och deras etiopiska stödtrupper, å andra sidan al-Shabaab och de islamiska domstolarna (ICU), som hade kontrollerat Mogadishu under ett halvår fram till etiopiernas USA-stödda intåg i december 2006.

– Ingen av parterna förstod vårt uppdrag när vi landade, säger Okello.

Inte minst ansåg oppositionen att AMISOM stred mot dem,

— Vi behöver utrustning för att skydda våra trupper, säger AMISOM:s militäre befälhavare, Francis Okello.

Foto: Mohamed Dahir

Livsmedelstransporterna kommer numera fram under skydd av utländska stridsfartyg.

Foto: Mohamed Dahir

eftersom mandatet inte bara gick ut på att möjliggöra dialog, utan även att försvara regeringsinstitutionerna. Dessutom säkrade AMISOM flygplatsen, som användes av etiopierna för att ta in både trupper och stridsmateriel till kampen mot det man kallades islamister med kopplingar till al-Qaida.

En västerländsk diplomat menar att den neutrala rollen därför blev problematisk.

– Mandatet innebär en defensiv stridande roll för AMISOM. De är på plats för att försvara regeringen. Det finns ingen möjlighet att samtidigt kalla dem neutrala.

VÄGEN UPP MOT VILLA SOMALIA är en påminnelse om hur beroende regeringen är av AMISOM. Den smala uppforsbacken kantas av skyddsbarriärer som den bepansrade konvojen kryssar mellan. Få somaliska soldater syns till, däremot en hel del ugandiska. Även presidentvillan skyddas till stor del av AMISOM, precis som flygplatsen och hamnen.

– På sikt är målet att bygga en kompetent säkerhetssektor som kan ta över hela landet, säger den somaliske premiärministern, Omar Abdirashid Ali Sharmarke.

Vägen dit är lång. Minst 6 000 soldater och 10 000 poliser ska utbildas, utrustas och betalas. I april gav en givarkonferens för Somalia löften om minst 200 miljoner, men huvuddelen av pengarna satsades på att inledningsvis stärka AMISOM.

Ett ytterligare problem i uppbyggandet är FN:s vapenembargo mot Somalia, anser premiärministern, eftersom det begränsar regeringens styrka.

Sedan början av förra året har 34 av Ahmed Mareys kollegor dödats.

Foto: Mohamed Dahir

– Om vi har en AK-47 och motståndarna har en AK-47, hur ska vi kunna vinna? Vi måste ha en bättre kapacitet. Därför måste embargot lyftas för regeringssidan, säger Sharmarke.

På sikt tror premiärministern ändå att det ska finnas en kompetent styrka på plats.

– Då kommer vi att kunna säga tack till Afrikanska Unionen och ta över vår egen säkerhet.

Ingen tror att AMISOM kommer att avtackas inom kort. Striderna mellan regeringen och de radikala oppositionsgrupperna har intensifierats sedan början av maj, utan signaler om förhandlingar som skulle kunna stoppa våldet.

– Just nu ser det inte ut att finnas någon möjlighet till en förhandlad överenskommelse, säger en västerländsk diplomat.

PRISER FÖR STRIDERNA BETALAS av vanliga somalier. Sedan början av maj har cirka 70 000 människor tvingats fly från Mogadishu, många av dem norrut mot de redan överfyllda flyktinglägren längs vägen mot Afgooye.

Att nå dem och övriga tre miljoner somalier som behöver nödhjälp är mer riskabelt än någonsin.

– Nuförtiden är även hjälparbetarna mål för attacker, säger

Ahmed Marey, en medelålders man i mustasch och rosablårutig skjorta som jobbat för FN:s matprogram (WFP) i Mogadishu sedan tidigt 1990-tal.

Medan ett i raden av WFP:s fartyg lastas av i Mogadishus hamn berättar han om förutsättningarna för somaliska hjälparbetare. Sedan början av förra året har 34 av hans kollegor dödats. Fyra av dem tillhörde WFP.

– Så var det aldrig på 90-talet, säger han.

EN AV FÅ LJUSPUNKTER FÖR WFP är att problemet med fartygskapningar – ett problem som under en period satte stopp för alla nödhjälpstransporter till Mogadishus hamn – har försvunnit nästan helt. Anledningen är de utländska stridsfartygen, som börjat eskortera och skydda transporter mot pirater.

Inne på land finns inga liknande resurser som kan skydda biståndsorganisationerna. Ändå fortsätter hjälparbetare som Ahmed Marey att arbeta, trots att striderna och riskerna fortsätter att tillta.

– Vi ska nå de nödställda till vilket pris som helst. Det är vår enda målsättning.

MAGNUS BELLANDER
Mogadishu